

PLAN URBANISTIC ZONAL

ZONA 17, SECTOR 6, BUCUREȘTI

STUDIU DE FUNDAMENTARE

IMAGINE ȘI PEISAJ URBAN. ELEMENTE DE CADRU NATURAL. ALTIMETRIE

*Beneficiar: Primăria Sectorului 6
decembrie 2021*

DENUMIRE PROIECT **STUDII DE FUNDAMENTARE**
în vederea întocmirii
PLANULUI URBANISTIC ZONAL –
ZONA 17, SECTOR 6, BUCUREȘTI

BENEFICIAR **PRIMĂRIA SECTORULUI 6**

FAZA DE PROIECTARE **STUDII DE FUNDAMENTARE**

DATA **NOIEMBRIE 2021**

PIESE SCRISE

1. **INTRODUCERE**
 - 1.1. Metodologia de abordare a studiului
 - 1.2. Definirea conceptului de „Peisaj”
 - 1.3. Surse de documentare
2. **ÎNCADRARE – AMPLASARE LA NIVEL URBAN**
3. **ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE**
 - 3.1. Silueta urbană
 - 3.2. Tipuri de vegetație
 - 3.4. Tipuri de peisaj
 - 3.5. Altimetria zonei, regimul de înălțime
4. **SINTEZA ANALIZELOR. DISFUNCȚIONALITĂȚI**
5. **CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI**

PIESE DESENAȚE

- A.3.1. ANALIZA FONDULUI VEGETAL. SILUETĂ URBANĂ
- A.3.2. TIPOLOGII DE PEISAJ ȘI SPAȚII VERZI
- A.3.3. STUDIU DE ALTIMETRIE

1. INTRODUCERE

1.1. Metodologia de abordare a studiului

Actuala documentație stă sub semnul conceptului de teritorialitate și dezvoltare durabilă. Va fi preferat demersul deductiv, legat strâns de conceptul spațial, prin faptul că fiecare dezvoltare teritorială este aplicată la obiectul concret al analizei peisajului, în ipostaza sa dinamică, prin realitatea oferită de locuire și spațiul aferent acesteia. Aceasta va fi integrată și studiată ca atare pe componentele majore de mediu: primare, derivate și antropice. În scopul înțelegerii peisajului, acestea trebuie să fie defalcate în elemente componente și analizate fiecare în parte, utilizându-se metoda analizei.

Analizele trebuie să fie:

- _funcționale (indicând rolul elementelor în structura întregului);
- _statistice (raportând serii de date, pe baza cărora pot fi formulate ipoteze probabilistice);
- _armonice (arătând serii de variații periodice ale componentelor din geosistem);
- _cartografice (redând desfășurarea spațială a elementelor ilustrative).

Analiza parcurge în mod holistic diversele componente și ipostaze ale peisajului, realizându-se în acest fel o analiză anamnetică (în cadrul căreia se reconstituie anumite trăsături și elemente din trecut), una diagnostică (în cadrul căreia se realizează radiografiile ale stării actuale) și una prognostică (care vizează proiecții cu privire la posibilitățile unei evoluții viitoare).

Documentația are ca scop studierea sistemului de spații verzi și dotări de agrement, în vederea fundamentării reglementării urbanistice cu rol coordonator asupra zonei delimitate prin certificatul de urbanism, în contextul urban general al orașului și specific al vecinătăților imediate. Ținând cont de importanța obiectivului propus la nivel municipal, impactul asupra funcționalității și fluxurilor urbane va fi semnificativ. Ca atare, relaționarea acestuia în contextul mai larg al zonei este imperativ necesară, iar integrarea presupune conectarea la nivel urban prin elemente de tip spații pietonale, spații plantate, spații publice care să asigure o fluiditate spațială, dincolo de cea carosabilă, o alternativă mai prietenoasă pe un alt nivel al orașului.

Prin acest proiect se intenționează ameliorarea caracterului zonei, a funcțiilor dominante și a indicatorilor urbanistici în vederea coordonării unei dezvoltări urbane integrate, urmărind principii ale dezvoltării durabile, ca principal obiectiv al studiului.

Abordarea studiului la nivel de macro, mezzo și micro teritoriu are ca scop analiza elementelor verzi structurante ale orașului, elemente ce pot determina intervenții viitoare coerente atât din punct de vedere compozițional cât și funcțional. Observarea sistemului de spații verzi și de dotări de agrement, precum și a modului în care acestea se pot interconecta este un proces necesar în momentul în care se dorește o dezvoltare durabilă a zonelor cu potențial de amenajare urbană.

Studiul are ca scop argumentarea modului de reglementare urbanistică și ulterior de edificare și amenajare în zona de intervenție și în vecinătățile imediate ale acesteia, precum și eventualele propuneri, într-o abordare integrată, contextuală, la nivel de sistem urban, ținând cont de interacțiunile cu alte paliere de studiu, precum accesibilitatea, localizarea în cadrul orașului, relația cu principalele repere și zone funcționale.

Studiul are următoarele obiective:

Identificarea principalelor tipologii de spații verzi
Identificarea principalelor tipologii de peisaj
Caracteristici ale siluetei urbane și ale regimului de înălțime

1.2. Definirea conceptului de „Peisaj”

România, ca semnatară a Convenției Europene a Peisajului are obligația de „a recunoaște juridic peisajul, atât ca parte componentă, esențială, a cadrului de viață a populației, ca expresie a diversității patrimoniului comun cultural și natural, cât și ca fundament al identității sale.”¹

Peisajul în accepțiunea acestui document:

„Participă într-o manieră importantă la interesul general în ceea ce privește domeniile: cultural, ecologic, de mediu și social și că el constituie o resursă favorabilă pentru activitatea economică, ale cărui protecție, management și amenajare corespunzătoare contribuie la crearea de locuri de muncă;

„Peisajul contribuie la formarea culturilor locale și că acesta este o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european, contribuind la bunăstarea umană și la consolidarea identității europene;

„Peisajul este o parte importantă a calității vieții pentru oamenii de pretutindeni, este un element esențial al bunăstării sociale și individuale și că protecția, managementul și amenajarea acestuia implică drepturi și responsabilități pentru fiecare.”²

Conceptul de peisaj determină următoarele semnificații³:

„Peisajul desemnează o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani;

„Politica peisajului este o expresie prin care autoritățile publice competente desemnează principii generale, strategii și linii directoare care permit adoptarea de măsuri specifice care au ca scop protecția, managementul și amenajarea peisajului;

„Obiectiv de calitate peisagistică - desemnează formularea de către autoritățile publice competente, pentru un anumit peisaj, a aspirațiilor populațiilor cu privire la caracteristicile peisajere ale cadrului lor de viață;

¹ Convenția Europeană a Peisajului, Art. 5, a)

² Convenția Europeană a Peisajului, Preambul

³ Convenția Europeană a Peisajului, Art. 1

_Protecția peisajului cuprinde acțiuni de conservare și menținere a aspectelor semnificative sau caracteristice ale unui peisaj, justificate prin valoarea sa patrimonială derivată din configurația naturală și/sau de intervenția umană;

_Managementul peisajelor cuprinde acțiuni vizând, într-o perspectivă de dezvoltare durabilă, întreținerea peisajului în scopul direcționării și armonizării transformărilor induse de evoluțiile sociale, economice și de mediu;

_Amenajarea peisajului reprezintă acțiunile cu caracter de perspectivă ce au ca scop dezvoltarea, restaurarea sau crearea de peisaje.

Peisajul este o noțiune complexă, dinamică, în puternice considerații pluridisciplinare, care ar defini acea unitate teritorială cu anumite trăsături omogene din punct de vedere structural și funcțional, reflectate de interacțiunea componentelor naturale și ale celor introduse de către om și colectivitățile umane și în care se detașează o componentă sau grup de componente, vizibile și durabile care imprimă mediului geografic o anumită specificitate sau reprezentativitate.

1.3. Surse de documentare

În vederea elaborării Studiului de Fundamentare **Imagine și Peisaj urban. Elemente de cadru natural. Altimetrie** pentru obiectivul **Plan Urbanistic Zonal Zona 17** au fost consultate următoarele surse:

Plan Urbanistic General Municipiul București , aprobat prin HCGMB Nr.269/2000, HCGMB Nr.224/2015

Plan Urbanistic Zonal Sector 6, Municipiul București, aprobat prin HCGMB Nr. 278/31.10.2013

Certificat de Urbanism nr. .495/58V din 22.06.2021

Conceptul Strategic București 2035

Google Earth

Legea 451/2002 – privind ratificarea Convenției europene a peisajului

date și informații puse la dispoziție de Primăria Sectorului 6

2. ÎNCADRARE – AMPLASARE LA NIVEL URBAN

Terenul studiat se află în intravilanul Municipiului București, în zona de vest a orașului. Caracteristicile zonei sunt specifice periferiei marilor orașe, zone nestructurate sau parțial structurate, inserții, mixitate funcțională, diversitate volumetrică și arhitecturală, segregări spațiale, generând un spațiu heterogen și incoerent. Pe de altă parte, amplasamentul beneficiază de o poziționare privilegiată la nivel teritorial, datorită vecinătății unor artere importante ale orașului, cum ar fi Bulevardul Timișoara sau Prelungirea Ghencea, ce fac legătura amplasamentului cu diferite zone importante ale municipiului București.

Clima și calitatea aerului

Municipiul București se află într-o zonă caracterizată climatic de ierni destul de blânde cu puține zăpezi și temperaturi ușor ridicate, în timp ce verile sunt foarte calde, spre caniculare, cu temperaturi ridicate de până la 35 de grade Celsius și cu puține precipitații.

Teritoriul orașului București și zonele sale limitrofe sunt înconjurată de păduri, beneficiind astfel de o circulație normală a maselor de aer. Vânturile dominante, resimțite în toate anotimpurile, sunt cele de Est (21,2%), urmate de cele de Vest (16,3%), Nord-Est (14,2%) și Sud-Vest (11,2%). În ceea ce privește viteza vânturilor, cele mai mari valori medii anuale le înregistrează vânturile de Nord-Est (2,4 m/s), urmate de cele de Est și Vest (2,3 m/s).

Deși calitatea aerului în București este una moderată, pot exista riscuri de afectare a stării de sănătate pentru un număr foarte mic de persoane care sunt deosebit de sensibile la poluarea aerului.

Ape și lacuri

Apele din arealul municipiului București, inclusiv al județului Ilfov, aparțin bazinelor hidrografice ale Argeșului - cursul inferior - și Ialomiței – cursul mediu.

Principală arteră hidrografică este reprezentată de râul Dâmbovița, străbătând Bucureștiul pe o distanță de 25 km. De asemenea, în cadrul orașului există următoarele salbe de lacuri:

_Lacul Herăstrău – lac antropic, situate în nordul Bucureștiului , amenajat pe râul Colentina;

_Lacul Floreasca – lac antropic situate în Sectorul 1 al orașului;

_Lacul Tei – lac antropic ce are în amonte lacul Floreasca și în aval Lacul Plumbuita;

_Lacul Colentina – lac antropic situat în Sectorul 2 al orașului, amenajat pe râul Colentina.

Vegetația

Vegetația se caracterizează printr-o puternică antropizare și ruderalizare. Totalul suprafeței nete plantate în București este de cca. 3000 ha (parcuri, grădini publice, scuaruri, aliniamente și ansambluri de locuințe), reprezentând 15% din teritoriul administrativ. Speciile arboricole și arbustive reprezentative ale orașului sunt: plop, mestecăn, tei, platan, salcâm, carpen, dud, pin, iederă.

3. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

3.1. Silueta urbană

Prin silueta urbană înțelegem compoziția liniilor de forță, atât în plan orizontal, cât și în plan vertical, care alcătuiește câmpul vizual-perceptiv al cadrului construit.

Silueta urbană a Zonei 17 prezintă caracteristicile generale ale siluetei zonelor de periferie în curs de dezvoltare. Caracteristicile siluetei urbane zonelor de periferie, și implicit a zonei 17, provin din fenomenul de fragmentare puternică a țesutului urban. Acest fenomen are la bază dezvoltarea urbană haotică a periferiei Municipiului București în ultimele decenii.

Fragmentarea țesutului urban poate proveni din raportarea exclusivă a documentațiilor de urbanism zonale și de detaliu (P.U.Z. și P.U.D.) la documentațiile de rang superior. Această raportare exclusivă poate fi relaționată cu o perspectivă îngustă asupra dezvoltării zonei, respectiv impactului asupra siluetei urbane. Astfel, documentațiile de urbanism sunt încurajate să ia în considerare și documentațiile de același rang din proximitatea zonei de studiu pentru a reduce fragmentarea și lipsa de coerență în dezvoltarea urbană.

Silueta urbană a Zonei 17 a fost studiată la nivelul arterelor de circulație care delimitează zona de studiu (Bulevardul Timișoara, Strada Valea Oltului și Prelungirea Ghencea). Ca apreciere generală, silueta urbană este reprezentată de fronturi cu regim de înălțime redus reprezentat de locuințele individuale. Frontul locuințelor individuale, pe alocuri, este alternat de blocuri de locuințe colective din ansambluri rezidențiale private.

În cazul arterelor de circulație Prelungirea Ghencea și Bulevardul Timișoara, silueta urbană este pronunțată și dinamică, în mod natural, înspre oraș, la intersecția cu Strada Valea Oltului. Silueta urbană continuă spre Drumul Național Centura București cu variații incoerente de altimetrie (fig. 1.1).

Fig. 1.1. Siluetă urbană Șoseaua Prelungirea Ghencea

De asemenea, silueta urbană înspre ieșirea din oraș este caracterizată de orizontalitatea dată de terenurile lipsite de construcții, dar și de bariera de vegetație creată de terenurile cu vegetație înaltă (fig. 1.2).

Fig. 1.2. Siluetă urbană Bulevardul Timișoara spre DNCB

În cazul arterei de circulație Strada Valea Oltului, silueta urbană este mai pronunțată. În acest caz, țesutul de locuințe colective predomină în altimetrie și se prezintă o tendință de creștere în regimul de înălțime în extremitățile arterei (fig 1.3).

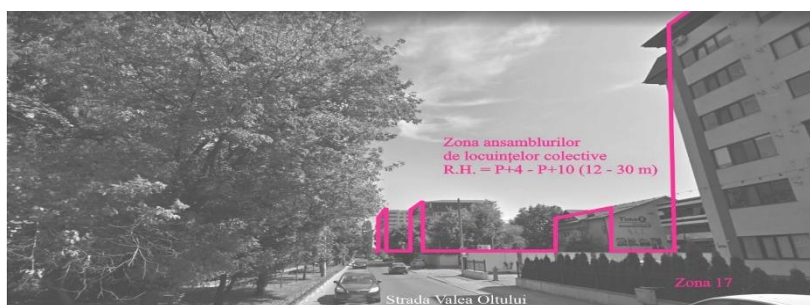

Fig. 1.3. Siluetă urbană Strada Valea Oltului

3.2. Tipuri de vegetație

Zona 17 prezintă speciile de vegetație caracteristice cadrului natural al Municipiului București. Printre aceste specii se numără: Platanus acerifolia (platan) fig. (2.1), Plopus tremula (plop) fig (2.2), Betula pendula (mesteacăn) fig (2.3), Carpinus betulus (carpen) (fig 2.4) și Pinus sylvestris (pin) (fig 2.5).

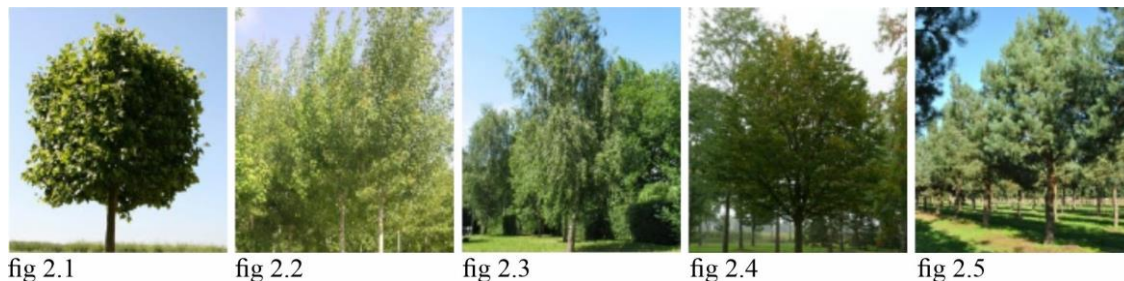

Fig. 2.1.-2.5. Vegetație specifică

Peisajul, prin funcționalitatea sa, impune mediului o anumită specificitate prin îmbinarea elementelor socio-culturale și a celor naturale. Peisajul este o realitate atât obiectivă, cât și subiectivă, ca urmare a percepției diferite la nivel psihologic de către individ.

Zona 17 prezintă caracteristicile generale de peisaj a zonei periurbane ale Municipiului București. Sunt prezente elemente cu rol de direcționare, în mare parte reprezentate de arterele de circulație care delimitează situl.

Printre tipologiile de peisaj din zona de studiu se numără: peisajul destructurat aferent terenurilor libere de construcții și peisajul forestier (predominant), peisajul locuințelor individuale, peisajul ansamblurilor de locuințe colective, peisajul industrial, spații verzi amenajate (rar întâlnit în zona de studiu), peisajul activităților de tip mixt și peisajul aferent zonei de cimitir.

Câmpul vizual este în general îngust, limitat de fronturi și de bariere vizuale de vegetație înaltă. Există deschideri în câmpul vizual, însă acestea nu sunt planificate, ci întâmplătoare. Peisajul urban înspre Drumul Național Centura București are deschideri mari, câmp vizual larg spre Zona 17, cu siluete ale infrastructurii industriale vizibile în plan secund. În acest caz, imaginea oferită nu este controlată sau direcționată spre un obiect de interes.

Spațiile publice sunt dezvoltate insuficient, în special în cartierele noi, și nu sunt structurate la un nivel superior. Astfel, acestea nu alcătuiesc un sistem coerent în perceperea vizuală.

Zona 17, ca apreciere generală, prezintă un peisaj fragil cauzat de presiunea dezvoltării urbane necontrolate, fapt ce a determinat apariția de ansambluri rezidențiale fără o strategie unitară de dezvoltare (vezi explicația de la pagina 4, paragraful 2 și 3). Peisajul rezultat este unul incoerent, neierarhizat și nestructurat, fără repere, identitate sau apartenență.

3.4. Altimetria zonei, regimul de înălțime

Altimetria zonei a fost structurată pe mai multe categorii de regim de înălțime, astfel:

Zona clădirilor cu R.H. < P+2 (maxim 10 metri) – caracteristic locuințelor individuale

Zona clădirilor cu R.H. P+2-P+4 (maxim 16 metri) – caracteristic blocurilor de locuințe colective de dimensiuni mici

Zona clădirilor cu R.H. P+4-P+8 (maxim 27 metri) – caracteristic blocurilor de locuințe de dimensiuni mari

Zona clădirilor cu R.H. > P+8 – caracteristic blocurilor de locuințe colective de dimensiuni mari și accentelor de înălțime

În cadrul acestei analize s-au identificat și elemente punctuale ce constau în accente de înălțime cu R.H. ce variază între P+11 și P+14. Circulațiile principale se desfășoară pe Bulevardul Timișoara, Strada Valea Oltului și Prelungirea Ghencea, defășuratele de fronturi generate de aceste două artere fiind cele ce conturează silueta urbană a zonei studiate.

Deși în cadrul zonei destinate investiției există o diversitate a regimului de înălțime, tot aici este prezentă și o suprafață semnificativă de teren viran, ce acționează ca o barieră în țesutul urban și afectează imaginea urbană prin întreruperea dezvoltării regimului de înălțime și a fondului construit. În acest mod, silueta urbană este discontinuă, rezultând o imagine neregulată a altimetriei zonei.

Fig. 3.2. Altimetria zonei de studiu

4. SINTEZA ANALIZELOR. DISFUNCȚIONALITĂȚI

Principalele disfuncționalități identificate sunt cauzate de inexistența unui sistem verde coerent și a unui sistem de spații publice – atât la nivel municipal, cât și la nivel local.

Spațiile verzi și dotările de agrement sunt lipsite de legături la nivel pietonal, funcțional, spațial - compozițional, fiind imposibilă relaționarea acestora. De asemenea, una dintre disfuncțiile majore a zonei analizate este aria virană care produce o segregare la nivel urban.

De altfel, suprafețele destinate spațiilor verzi ale Municipiului București sunt extrem de puține, și în mod evident insuficiente, raportate la numărul de locuitori și necesarul acestora.

Situl ce face obiectul studiului se află într-o zonă de periferie urbană. În prezent, datorită proximității unor importante artere de circulație, cât și a unor funcțiuni generatoare de trafic, zona este poluată cu noxe provenind de la frecvența circulației auto.

Vegetația are un rol esențial atunci când vorbim de dezvoltarea durabilă a unei zone. Pornind de la acela al creșterii calității mediului înconjurător, aceasta are un impact semnificativ și pe alte paliere. Natura aduce numeroase beneficii asupra oamenilor dar și asupra mediului construit, contribuind la: reducerea poluării aerului, a efectului de seră și poluării auditive, reducerea stresului și menținerea stării de bine, dezvoltarea emoțională a copiilor și la sănătatea oamenilor în general.

Natura în oraș participă, în același timp, la creșterea atractivității mediului urban și la promovarea coeziunii sociale.

Plantele sunt una dintre principalele surse de oxigen și combat poluarea aerului. Amplasarea corespunzătoare a arborilor poate contribui la scăderea temperaturii aerului cu 2-8 grade C și reducerea poluanților din aer, pe de altă parte, un arbore poate absorbi până la 150 de CO₂ pe an, poate contribui la diminuarea nivelului de dioxid de carbon, și, în consecință la adaptarea la schimbările climatice.

Pe lângă toate aceste beneficii, vegetația are un rol estetic, morfologic și compozițional.

Pe de altă parte, inexistența spațiilor publice și neglijarea importanței acestora și a dotărilor cu caracter public constituie o problemă majoră la nivelul întregului oraș. Lipsa spațiilor de socializare, lipsa preocupării pentru o dezvoltare durabilă în vederea asigurării unui cadru urban sănătos determină o serie de probleme la nivel comunitar – ce se manifestă prin lipsa coeziunii sociale, a interesului comunitar, a problemelor la nivel de incluziune, de utilizare propriu-zisă a spațiului urban.

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Ținând cont de structura și prezența spațiilor verzi existente, se propune o structurare a acestora la nivel macro și realizarea de noi spații plantate la nivel micro, utilizând toate resursele de teren disponibile.

Studiul urmărește propunerea reglementării unui sistem de elemente necesare creșterii calității aerului și spațiului urban în arealul analizat, prin noi spații plantate și legături verzi (plantații de alianiment, zone pietonale).

Înțelegerea spațiilor verzi ca vitale în cadrul urban va contribui semnificativ la creșterea calității vieții locuitorilor.

Analizând peisajul atât din punct de vedere al structurii teritoriului – analiză sinoptică, precum și a modului de percepție a acestuia – analiză sensibilă, se propun recomandări în vederea protejării, gestionării și amenajării peisajului.

Elaborarea unor propuneri de eliminare/ameliorare a disfuncționalităților (restricții și permisivități de intervenție), care promovează organizarea peisagistică pentru

orientarea dezvoltării urbanistice a zonei către susținerea vizuală și funcțională a Zonei 17 este subiectul prezentului capitol.

Se propun 3 tipuri de intervenții asupra peisajelor:

_zone cu intervenții restricționate – peisaje ce necesită protejate;

 prezervarea elementelor identitare;

 protecția, conservarea și renaturarea zonelor cu potențial peisagistic;

_zone cu intervenții controlate – peisaje ce necesită gestionate;

 se recomandă analiza atentă a spațiilor, a perspectivelor și a condițiilor climatice înaintea intervențiilor de orice tip;

 marcarea circulațiilor prin plantații de aliniament - plantarea arborilor se face la o distanță adecvată pentru a permite creșterea corectă a acestora (între 3 și 6 m în funcție de coronamentul arborilor);

 tronsoanele ce prezintă plantații de aliniament incomplete sau degradate vor fi completate cu plantații noi ce corespund cerințelor de vizibilitate la nivelul axului principal de parcurgere a spațiului; plantarea arborilor se va face în mod controlat pentru a evita segmentarea coridorului de vizibilitate;

 sistemul de spații verzi existent se va completa prin amenajarea zonelor cu potențial peisagistic;

_zone cu intervenții direcționate – peisaje ce necesită amenajate:

 organizarea unui sistem local de spații verzi și spații publice care să asigure o atmosferă atractivă și prietenoasă a zonei de studiu;

 acțiunile de rarefiere sau completare a fundalurilor vegetale se vor face controlat pentru a susține proiecția acestuia, în toate anotimpuri;

 zonele ce prezintă masive vegetale alcătuite preponderent din arbori vor fi completate cu arbuști și acoperitori de sol rezistenți la umbră;

 se recomandă înființarea de parcele verzi în lungul căilor de acces;

se recomandă atingerea cotei de 20 m² pe cap de locuitor, conform normativelor în vigoare (conform Legii nr. 47/19 martie 2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților).

La nivelul studiului ce face obiectul prezentei documentații, spațiul verde capătă caracteristici și valențe suplimentare. Aportul său într-o viitoare dezvoltare urbană se referă atât la calitatea aerului, dar și la cel psihologic, fiind necesare în ideea creșterii procentului de spațiu verde raportat la numărul de locuitori, precum și posibilitatea oferirii unor noi spații de odihnă și promenadă, în relație cu un număr ridicat de dotări urbane, aflate în imediata proximitate a spațiilor publice și plantate.

Așadar, reglementarea unei zone urbane de dimensiuni semnificative, luând în considerare importanța spațiului verde, a dotărilor publice dar și valorificarea cadrului natural existent, dincolo de necesitatea funcțională, poate aduce un important aport de spațiu plantat în cadrul sistemului verde major urban.